

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАЙ СЕКЦЫІ КАМІТЭТА ЗА ВЯРТАННЕ НА РАДЗІМУ
І РАЗВІЦЦЕ КУЛЬТУРНЫХ СУВ'ЯЗЕЙ З СУАЙЧЫННІКАМІ

№ 53 (637)

Ліпень 1962 г.

Год выдання 8-ы.

Хто з нас не ганарыцца нашай сталіцай — Мінскам! Прыгожыя шырокія проспекты ў зеляніне дрэў, шматпавярховыя дамы, новыя школы, яслі, бальніцы, культурна-асветныя ўстановы. І ўсюды — вежавыя краны, краны. Горад усё будуюцца...

А ці даўно гэта было, калі пачаўся вызвалення Мінска ад фашысцкіх акупантаў горад ляжаў у руінах? За час акупацыі гітлераўцы знішчылі амаль усе прамысловыя прадпрыемствы, жылыя дамы, камунальную гаспадарку, школы, бальніцы, дзіцячыя ўстановы, гарадскі транспарт. Акупанты разрабавалі бібліятэкі. Яны вывезлі шмат культурных каштоўнасцей: кнігі, карціны, скульптуры і нават дэкарацыі тэатра оперы і балета. З 332 дзяржаўных і кааператывных прадпрыемстваў, якія працавалі ў горадзе да вайны, захавалася толькі 19. Матэрыяльныя страты, якія нанесены гітлераўцамі Мінску, складаюць звыш шасцісот мільёнаў рублёў (у новым маштабе цен). За час акупацыі фашысцкія каты расстралілі, павесілі, замучылі і вывезлі на катаргу ў фашысцкую Германію больш дзвюх трэцей жыхароў горада.

Мінчане не сталі на коленах перад гітлераўцамі. Дзiesiąкі тысяч жыхароў у падполлі, у партызанскіх атрадах вялі неспрымірную барацьбу з акупантамі, набліжалі дзень вызвалення.

Адзначаючы васемнаццатую гадавіну вызвалення Мінска ад фашысцкіх захопнікаў, кожны бачыць, які велічны шлях прайшла Беларусь за гэты час. З брацкай дапамогай усіх народаў нашай Радзімы з руін узняты новы горад. Мінск стаў цяпер адным з буйнейшых прамысловых і культурных цэнтраў краіны. Нанова створаны прадпрыемствы машынабудавання, станкабудавання, будаўнічай індустрыі, лёгкай і харчовай прамысловасці, аснашчаныя самым сучасным абсталяваннем. У 1961 годзе прамысловасць горада дала прадукцыі ў 14 разоў больш, чым у перадааным 1940 годзе. За апошнія гады карэнным чынам змянілася структура прамысловай вытворчасці.

Трактары «Беларусь» і аўтамашыны з эмблемай зубра на радыятары, падшыпнікі, металарэзныя станкі, дарожныя і будаўнічыя машыны, тэлевізары і радыёпрыёмнікі, нарочныя гадзіннікі, абутак і шарсцяныя тканіны — вось далёка няпоўны пералік таго, што ствараецца цяпер рукамі мінчан.

Добра працуюць рабочыя Мінска. Прамысловасць сталіцы выпускае сёлета на мільёны рублёў прадукцыі звыш плана. І ўсюды наперадзе ідуць наватары, ударнікі камуністычнай працы.

У параўнанні з даваенным часам жылы фонд горада павялічыўся больш чым у тры разы. Укладанні ў жыллёвае і культурна-бытавое будаўніцтва за пасляваенны час перавысілі 480 мільёнаў рублёў (у новым маштабе цен). За кошт гэтых сродкаў, а таксама за кошт сродкаў кааператывных арганізацый і асабістых зберажэнняў працоўных пабудавана 2655 000 квадратных метраў жыллой плошчы. Гэта амаль 100 тысяч кватэр.

За мяжой былых гарадскіх ускраін выраслі новыя добраўпарадкаваныя жылыя раёны з шы-

На арбіце — «Космас-6»

30 чэрвеня 1962 года ў Савецкім Саюзе праведзен пасляховы запуск на арбіту чарговага штучнага спадарожніка Зямлі «Космас-6». На спадарожніку ўстаноўлена навуковая апаратура, прызначаная для прадаўжэння даследаванняў касмічнай прасторы ў адвядзенні з праграмай, аб'яўленай ТАСС 16-га сакавіка гэтага года. Акрамя навуковай апаратуры, на борце спадарожніка «Космас-6» устаноўлены многаканальная радыётэлеметрычная сістэма і радыётэхнічны прылад для вымярэння траекторыі. На спадарожніку ёсць кароткахвалевы перадачык, які працуе на частаце 90,0233 мегагерц.

Паводле папярэдніх даных, палёт спадарожніка праходзіць па арбіце, якая мала адрозніваецца ад разліковай. Перыяд абарачэння спадарожніка роўны 90,6 мін., вугал нахілу арбіты да плоскасці экватара 49 градусаў, максімальнае аддаленне ад паверхні Зямлі складае 360 кіламетраў, а мінімальнае аддаленне роўна 274 кіламетрам. Радыётэлеметрычная інфармацыя, прынятая з борта спадарожніка, сведчыць аб нармальным функцыянаванні ўсіх бартавых сістэм.

рокімі вуліцамі і прыгожымі дамамі. Там ёсць усё: школы і дзіцячыя сады, магазіны і прадпрыемствы грамадскага харчавання, бытавое абслугоўвання. Гэта справа рук мінскіх будаўнікоў, Герояў Сацыялістычнай Працы, брыгадзіраў комплексных брыгад Дзяніса Булахава і Марыі Макарэвіч, заслужаных будаўнікоў БССР, брыгадзіраў комплексных брыгад С. Ярашэвіча, А. Громава, Ц. Фандо, Н. Паўлава і многіх іншых.

Да гадавіны вызвалення горада будаўнікі падрыхтавалі добры падрунак. Гэтымі днямі справілі наваселле яшчэ больш чым 2200 сем'яў працоўных. А ўсяго сёлета мінчане атрымаюць амаль 12 000 кватэр.

За пасляваенныя гады пабудаваны 84 школы, 190 дзіцячых дашкольных устаноў, 18 кінатэатраў, 41 клуб са стацыянарнымі кінатэатраўкамі, 8 музеяў, 150 бібліятэк. У горадзе працуе 5 тэатраў. Хутка новы будынак на плошчы Якуба Коласа атрымае філармонія. Да навуцальнага года будзе пабудавана яшчэ 7 школ і 4 школы-інтэрнаты, будуюцца 29 садоў-ясляў і г. д.

Расце сетка медыцынскіх і бытавых устаноў. Працуе 621 магазін, 539 прадпрыемстваў грамадскага харчавання, 37 паліклінік, 16 бальніц.

Шырокая сетка тралейбусных, трамвайных і аўтобусных маршрутаў дае мінчанам надзейную сувязь з усімі раёнамі горада і месцамі летняга адпачынку. Неўзабаве тралейбус па вуліцы Веры Харужай пройдзе да бульвара Шаўчэнкі ў новым жылым раёне горада. У 1962 годзе пачата будаўніцтва электрычнай чыгункі, якая звяжа Мінск з дачнымі месцамі.

У канцы 1960 года ў Мінск паступіў прыродны газ з Дашавы. Ён значна змяніў паліўны баланс сталіцы. Газам карыстаюцца цяпер прадпрыемствы, камунальныя і бытавыя ўстановы, працоўныя.

У гэтым годзе выдаткі на камунальнае будаўніцтва, добраўпарадкаванне і газіфікацыю дасягаюць 10 мільёнаў рублёў. На працягу года будзе газіфікавана 18 тысяч кватэр, з іх 11 тысяч у раней пабудаваных дамах.

Паляпшаецца добрабыт працоўных горада. Заработная плата рабочых і служачых у прамысловасці ўзрасла ў параўнанні з 1953 годам на 35 працэнтаў. За 8 апошніх гадоў спажыванне асноўных прадуктаў харчавання ў рабочых сем'ях значна ўзрасла: мяса і сала, малака і малочных прадуктаў — на 78 працэнтаў, яек — на 88 працэнтаў, фруктаў і ягад — у 3,2 раза. Павялічыўся попыт і на прамысловыя тавары, асабліва на гатовае адзенне, трыкатажныя вырабы, веласіпеды, матацыклы і легкавыя аўтамашыны.

Цудоўна будучыня ў нашага Мінска. З асаблівым размахам вядзецца жыллёвае будаўніцтва. У бліжэйшыя чатыры гады мінчане атрымаюць яшчэ 40 тысяч кватэр. Будзе пабудавана 30 новых школ і школ-інтэрнатаў, 100 дзіцячых дашкольных устаноў, 300 магазінаў і 135 прадпрыемстваў грамадскага харчавання і многа іншых аб'ектаў культурна-бытавога прызначэння.

Пройдзе зусім нямнога часу, і наш Мінск стане яшчэ прыгажэйшым.

Мінск. Проспект імя Леніна.

СПРАВЫ СЕЛЬСКАГАСПАДАРЧЫЯ

Аб чым гаварылася на нарадзе работнікаў вытворчых упраўленняў у Маскве

У нашай краіне перабудавана кіраўніцтва сельскай гаспадаркай. Створаны тэрытарыяльна-вытворчыя калгасна-саўгасныя ўпраўленні. Партыя абавязала спецыялістаў гэтых упраўленняў непасрэдна на месцы арганізоўваць хлебарабаў і жывёлаводаў на ўздым прадукцыйнасці гаспадаркі і зніжэнне сабекошту прадукцыі. Мэта перабудовы кіраўніцтва сельскай гаспадаркай — зрабіць яго больш канкрэтным, кваліфікаваным і аператыўным.

Усё гэта патрэбнае і жыццёвае. Але за мяжой сёй-той імкнецца прадставіць гэта інакш. Паглядзім жа, што гавораць факты.

Нядаўна ў Маскве адбылася нарада праўднікоў вытворчых упраўленняў. Выступаючы на гэтай нарадзе, Мікіта Сяргеевіч Хрушчоў прывёў шэраг цікавых лічбаў аб стане нашай сельскай гаспадаркі. Хоць масла ў нас у магазінах і не хапае, сказаў Мікіта Сяргеевіч Хрушчоў, але мы вырабляем яго на душу насельніцтва цяпер больш, чым вырабляюць Злучаныя Штаты Амерыкі. Вось некаторыя лічбы аб вытворчасці масла. У 1961 годзе ў СССР выраблена 894 тысячы тон масла. (У 1953 годзе было выраблена 497 тысяч тон). У ЗША было выраблена ў 1961 годзе 685 тысяч тон. На душу насельніцтва выраблена ў СССР — 4,1 кілаграма, а ў ЗША — 3,7 кілаграма масла.

У такой багатай капіталістычнай краіне, як Амерыка, у выніку палітыкі цен перавытворчасць масла. Мы ж вырабляем масла больш, чым ЗША на душу насельніцтва, а ў нас яго ўсё ж не хапае, таму што спажыванне гэтага каштоўнага прадукту даступна са-

мым шырокім сляям насельніцтва.

Культура вядзення сельскай гаспадаркі ў нашай краіне значна ўзрасла. На сяле працуюць складаныя сельскагаспадарчыя машыны, электрычныя апараты, ужываюцца мінеральныя ўгнаенні. Кіраваць сёння гаспадаркай нельга пастарому. Растлумачваючы гэта на нарадзе, Мікіта Сяргеевіч сказаў:

Усе мы павінны зразумець, што кіраванне сельскай гаспадаркай складаная справа. Яно патрабуе глыбокіх ведаў, вопыту. Тэхналогія сельскагаспадарчай вытворчасці такая ж складаная, як і тэхналогія прамысловай вытворчасці. Таму і кіраўніцтва гаспадаркай павінна быць высокакваліфікаваным, аператыўным, дзейсным.

А гэтага можна дасягнуць толькі ў тым выпадку, калі ў аснове кіравання сельскай гаспадаркай будзе пакладзены вытворчы прынцып.

Таму Цэнтральны Камітэт партыі і назваў новыя сельскагаспадарчыя органы — вытворчыя ўпраўленні, даў ім сваіх тэхнолагаў — аграномаў, інжынераў, заатэхнікаў, Інспектар-арганізатар — вось хто тэхнолаг вытворчага ўпраўлення. Неабходна ўмацоўваць гэтыя органы кіравання самымі кваліфікаванымі спецыялістамі.

Як ужо было зазначана вышэй, патрэбнасць у прадуктах харчавання ў нашай краіне расце. Нглядзячы на неспрыяльнае надвор'е ў гэтым годзе, на палях калгасаў і саўгасаў будзе атрымана не менш збожжавых культур, чым у мінулым годзе.

Стан пасаваў у цяперашні час здавальняючы. Можна меркаваць, што сёлета ў нас будзе ўраджай збожжавых вышэйшы,

чым у мінулым годзе, вядома, калі не складуцца нейкія асаблівыя неспрыяльныя ўмовы пры выспяванні і ўборцы. Ужо вызначыўся ўраджай на поўдні РСФСР. Ідзе ўборка на Кубані, у Стаўрапалі, у радзе раёнаў Растоўскай вобласці. Тут вялікія намалоты. Вобласці Паволжа «пагражаюць» добрымі паказчыкамі. На Урале і ў Сібіры пасевы развіваюцца надрэнна, надрэнным надзеі падае і Цаліны край. Калі нічога катастрофічнага не здарыцца з кукурузай, то Украіна дасць зерня не менш, чым летась.

Сёлета, паводле папярэдніх прагнозаў, калі не будзе пагаршэння ўмоў выспявання збожжавых, у нас складваюцца рэальныя магчымасці для таго, каб сабраць прыкладна 9—10 мільярдаў пудоў збожжа. Такой колькасці збожжа мы ніколі не збіралі.

Расце і пагалоўе статку. У калгасах і саўгасах на 1 чэрвеня павялічылася пагалоўе жывёлы ў параўнанні з 1961 годам буйнай рагатай жывёлы — на 5 мільёнаў 600 тысяч галоў, у тым ліку кароў — на 1 мільён 918 тысяч галоў; свіней — на 4 мільёны 370 тысяч галоў; авечак — на 2 мільёны 218 тысяч галоў.

Так абстаецца справа сельскагаспадарчыя. Як бачыце, яны далёка не такія, як іх хочучы прадставіць розныя брахуны з варажана да нашай Радзімы асяроддзя. Дададзім да сказанага, што б там ні выдумлялі і якую «будучыню» ні «прадбачылі» для нашай сельскай гаспадаркі, але жыццё паказвае, што і перабудова кіраўніцтва і павелічэнне закупачных цен на мяса і масла спрыяе росту вытворчасці сельскагаспадарчых прадуктаў.

ГОМЕЛЬСКИЯ СУСТРЭЧЫ

Пасажырскі самалёт Гомель — Мінск плаўна адарваўся ад зямлі і пачаў хутка набіраць вышыню. Унізе, пад крылом самалёта, мільгаць зялёныя жылыя кварталы Гомеля, зіхадзіць і пераліваецца пад промнямі яркага летняга сонца паўнаводны Сож, удалечыні ўгадваюцца карпусы «Гомсельмаша». А наперадзе ўжо бачны правільныя рознакаляровыя кварталы палёў, цёмна-зялёныя плямы лясоў. За блакітнай дымкай знікае адзін з прыгажэйшых беларускіх гарадоў — Гомель. Засталіся ззаду яго цудоўныя вуліцы і плошчы, засталіся ззаду сустрэчы.

І. Драбшэўскі з сынам.

Сустрэчы... Часам сустрэнеш чалавека, і не застаецца ў памяці ад гэтай сустрэчы ніякага следу. Але бываюць сустрэчы, якія прымушаюць па-іншаму глянуць на тое, што нас акружае. Такой была сустрэча з Шліпам Рыгоравічам Кавальчуком. Яго памяць захоўвае сотні тысячы вобразаў, але праз усё сваё жыццё ён пранёс адзін незабыўны вобраз — вобраз Радзімы.

Ішоў 1943 год. Жыхары пасёлка Ляска Чачэрскага раёна Гомельскай вобласці жылі ў пастаянным страху. У пасёлка па чарзе наведваліся то гітлераўцы, то паліцэйскія. Пасля кожнага такога «візиту» галасілі маткі і жонкі, плакалі асірацелыя дзеці. У насельніцтва адбяралі апошняе вопратку, уганялі жывёлу.

На тэрыторыі Чачэрскага раёна лютавала «Белая каманда» пад кіраўніцтвам мацёрага ката Аляксея Буглая. Кожны дзень прыносіў новыя весткі аб злачынствах, якія тварыла гэтая банда.

У вёсцы Будзішчы арыштавана 27 чалавек, іх сагналі ў калгасны клуб, катавалі, а потым спалілі.

У вёсцы Глыбочыцы фашысцкія вылюдкі жывых дзяцей калолі штыхамі.

У Новазарэчанскім сельсавеце пры асабістым удзеле А. Буглая расстраляна 54 чалавекі.

У Чачэрску 118 членаў сям'яў партызан былі сагнаны ў будынак ратушы, 8 дзён іх пратрымалі без ежы, а потым расстралялі.

Людзі, ратуючыся ад акупантаў і іх памагатых, уцякалі ў лясы. На іх, як на дзікіх звяроў, наладжваліся аблавы. У кастрычніку 1943 года ў лесе каля Матневіцкай дачы пры аблаве было расстраляна каля 500 чалавек.

За перыяд акупацыі з жніўня 1941 года па лістапад 1943 года ў адным Чачэрска раёне было спалена, лавешана і расстраляна каля 1 200 жыхароў і больш 700 чалавек з іншых раёнаў.

Сотні юнакоў і дзяўчат з Чачэрска і навакольных вёсак былі ўгнаны ў Германію. У фашысцкае рабства трапіў і малады хлапец з Ляскаў Іван Драбшэўскі.

Цяжка ўспамінаць Івану гады фашысцкай няволі, але яшчэ цяжэй іх забыць. Ніколі не забудзе ён нямецкіх гарадоў Шоп, Мангайм, Людвігсгафен, дзе прыйшлося перажыць пабоі, хваробы, знішчальную працу,

голад і здзекі. Рабоў з Усходу фашысцкія гаспадары лічылі ніжэй за жывёлу.

Калі закончылася вайна, Драбшэўскі апынуўся на тэрыторыі ФРГ. Пачаліся гады бадзянняў у пошуках працы. Калі знаходзіў дзе выпадковы заробак, дык і тады не было спакою — кожны дзень чакаў, што разлічаць. І тады зноў біржа, дзе тысячы людзей шукаюць работы. Да таго ж не пачыналі думаць аб доме, аб маці, бацьку, братах.

Але вярнуцца на Радзіму было не так проста. Іван тайком прабраўся ў Бон і там звярнуўся ў Савецкае пасольства. Яму дапамаглі: выдалі дакументы, грошы.

І вось Іван Драбшэўскі ў родных Лясках. Парадзела іх вялікая сям'я — памёр бацька, два браты загінулі на франтах Айчынай вайны. Ён вырашыў уладкавацца ў Гомель, пайшоў працаваць на «Гомсельмаш», набыў спецыяльнасць.

Мы сустрэліся з Драбшэўскім у яго на кватэры. Жыве ён у цэнтры горада, на праспекце імя Леніна. Іван толькі прышоў з работы, і жонка яго Ліда накрывала на стол. Пазнаёмліліся мы і з трэцім членам сям'і Драбшэўскіх — пяцігадовым Сярогам.

У нас у сям'і ўсе працуюць. — жартуе гаспадар. — Ліда на фабрыцы імя 8-га Сакавіка, я — на «Сельмашы», а Сяргей у дзіцячым садзе.

Мы прасім Івана Драбшэўскага раскажаць аб сваёй працы.

Працую я слесарам у першым механічным цэху. Вас цікавяць умовы працы? Нармальныя. Сям'ягадзіны працоўны дзень, праца не цяжкая, цікавая, збіраем вузлы для розных сельскагаспадарчых машын. Нашай брыгадзе прысвоена званне брыгады камуністычнай працы. Пры заводзе ёсць вельмі добрая сталожка. Ну, зарабляю, вядома, нядрэнна.

На «Сельмашы» працуюць яшчэ два мае браты. Міця — у планавым аддзеле і адначасова завочна вучыцца ў інстытуце, ужо на пятым курсе. Мікалай — слесар-рамонтнік, ён нядаўна прыйшоў з арміі. На заводзе работы ўсім хапае, і чацвёрты наш брат Міша таксама мог бы тут уладкавацца, але ён другі шлях выбраў: скончыў педінстытут і зараз настаўнічае ў Буда-Кашалёўскім раёне, у вёсцы Глазаўка.

Мы з жонкай часта ездзім да маці — працягвае свой расказ Драбшэўскі. — Яна паранейшаму жыве ў пасёлку, атрымлівае пенсію, і мы, сыны, ёй дапамагаем. Нашы Ляска за апошні час дужа змяніліся, з'явілася многа дамоў гарадскога тыпу, лепш сталі жыць калгаснікі, у многіх дамах ёсць радыёпрыёмнікі і тэлевізары, а машыны ў калгасе цяпер столькі, колькі мне да вайны і бацьчы не даводзілася.

Хлопцы, з якімі я бегаў у школу, усе паканчалі дзесяцігодку. Многія ў інстытутах вучыліся. Мне не давялося ў свой час атрымаць адукацыю, але я не хачу ад іх адставаць — буду вучыцца завочна.

Цэнтральная частка горада.

— Вось так і жывём. — заканчвае свой расказ Драбшэўскі. — І, усміхаючыся, дадае: — рад, што на Радзіме, шчаслівы. Ён шчаслівы. Яго рукі заўсёды маюць працу. Ён упэўнены ў заўтрашнім дні, у яго расце сын. І гадуе свайго сына не дзеля таго, каб той узяў у рукі зброю. Занадта свежыя ў яго памяці жахі мінулай вайны, ніколі не забудзе ён тых, хто на заўсёды застаўся ў чужой зямлі. Ён, як і мільёны простых людзей, зробіць усё, каб нашы дзеці ніколі не пачулі свісту куль і выбухаў бомб.

С. Ляснюк.

Мне хутка будзе 50 год. Я не ведаю, што такое вайна, і ніколі не хачу ведаць. Я сустрэкаўся з людзьмі розных нацыянальнасцей: з іспанцамі, італьянцамі, партугальцамі, славянамі, але мне ні разу не давялося ўбачыць чалавека, які б хацеў, каб яго дом разбурыла вайна, каб яго родныя загінулі ад бамбардзіроўкі.

Гэтыя словы мы пачулі ад чалавека, чый лёс нагадвае лёс тысяч нашых суайчыннікаў, якія доўгія гады правялі далёка ад родных мясцін.

23-гадовым хлопцам завербаваўся ў 1939 годзе Сяргей Ляснюк на заробок у Аргенціну. Вялікі акіяніскі параход, на борце якога знаходзіліся сотні перасяленцаў з панскай Польшчы, многа дзён бараніў воды акіяна, заходзіў у буйныя парты. Шматгалосы Марсель, гарачая Афрыка, беласнежны Р'ю — усё гэта вабіла, абяцала незвычайнае. Але жыццё вельмі хутка разбіла надзеі.

Тры гады Ляснюк працаваў батраком у фермера ў правінцыі Месіонес. У 1942 годзе ўдалося перабрацца ў Буэнас-Айрэс. Знайшоў сабе кут, уладкаваўся працаваць на парфюмерную фабрыку да англійскага прадпрыемальніка Леверманеса — даглядаў кветкі, якія дзеля рэкламы фірмы вырошчваліся на заводскай тэрыторыі.

У Буэнас-Айрэсе пачаў наведваць клуб імя Максіма Горкага, які аб'ядноўваў рускіх, беларускіх і украінскіх эмігрантаў. У клубе было многа розных самаздзейных гурткоў, тут эмігранты вучылі сваіх дзяцей роднай мове, усе разам адзначалі рэвалюцыйныя святы. У клубе і Ляснюк навучыўся чытаць і пісаць.

У час Вялікай Айчынай вайны эмігранты збіралі сродкі ў дапамогу савецкаму народу. Разам з жыхарамі Буэнас-Айрэса прымалі ўдзел у маніфестацыях пратэсту супраць фашызму. Пасля заканчэння вайны многія прынялі савецкае падданства і атрымалі савецкія пашпарты.

Вялікім святам для эмігран-

таў было адкрыццё Савецкай выстаўкі ў сталцы Аргенціны. На ёй экспанаваліся сельскагаспадарчыя машыны, высокая ўраджайныя гатункі савецкай пшаніцы, тэлевізары, нафтавае абсталяванне, экскаватары, тэатры і інш.

З'явілася магчымасць і многія сем'і эмігрантаў пачалі вяртацца на Радзіму. Дайшла чарга і да Сяргея Іванавіча Ляснюка: у 1958 годзе ён прыехаў у Савецкі Саюз. Год працаваў у Паўднёвым Казахстане.

Невычарпальныя багаці гэтага краю здзівілі Ляснюка. Саўгас імя Леніна, дзе ён працаваў на будаўніцтве, вырошчываў бавоўну, меў вялікія стайні жывёлы, многа сельскагаспадарчай тэхнікі. Рабочыя саўгаса выдатна зараблялі. Сам Сяргей Іванавіч атрымліваў штомесся ў сярэднім 150 рублёў у новых грошах. Але яго пацягнула бліжэй да родных мясцін. Аднаму чалавеку лёгка зніцца з месца, а за сваё жыццё ў Аргенціне не паспеў Ляснюк абзавесціся сям'ёй.

У 1959 годзе прыехаў ён у Гомель, уладкаваўся на «Гомсельмашы» свідравальшчыкам, пачаў абжывацца, а неўзабаве сустрэў жанчыну, якая прыняла яго ў сваю сям'ю. Дачка і сын Таццяны Цімафееўны Алымавай сталі дзецьмі Сяргея Іванавіча. Ён так пра іх і гаворыць: — Сын мой Шура зараз служыць у арміі, хутка чакаем яго дадому. Дачка Валя ўжо замужам, працуе ў атэлье.

Жыве Сяргей Іванавіч Ляснюк ва ўласным доме, на цыхай ускраіне Гомеля, там, дзе лукавіна Сожа амаль ушчыльняе падыходзіць да дамоў. Ва ўтульным, чыста прыбраным пакоі — прыгожая мэбля, бібліятэка — прыгожымі банамі вялікі радыёпрыёмнік і новенькі тэлевізар «Нёман». Па ўсяму відаць: чалавек уладкаваўся тут не на дзень, не на год, а на ўсё жыццё.

— Я ведаю, — гаворыць ён, — што, як і ў гады другой сусветнай вайны, нашы землякі разам з простымі аргенцінцамі наладжваюць маніфестацыі пратэсту супраць вайны, супраць фашызму. Я жадаю ім поспеху ў іх барацьбе.

Т. РЭУТОВІЧ.

Снявер на плошчы імя Леніна — любімае месца адпачынку гамляўчан.

Помнік воінам-вызваліцелям плошчы Працы.

Пахаванне урны з прахам Янкі Купалы у Мінску

30 чэрвеня ў Маскве адбыўся мітынг у сувязі з пераносам урны з прахам народнага паэта Беларусі Янкі Купалы для пахавання ў горадзе Мінску. Для крэматорыя сабраліся паэты і пісьменнікі, драматургі і літаратурныя крытыкі, журналісты, сябры і сваякі паэта. Мітынг адкрыў сакратар Саюза пісьменнікаў СССР А. Суркоў.

Ён гаворыць аб Янку Купалу, як аб палымным патрыёце савецкай Радзімы, які да апошняга дня свайго жыцця верна служыў свайму народу. Яго вершы вечна будуць жыць у сэрцах савецкіх людзей.

У сваёй прамове сакратар праўлення Саюза пісьменнікаў СССР А. Лупан сказаў:

— Мінута ўжо 20 гадоў, як перастала біцца сэрца паэта, але яго вершы сёння гучаць не толькі на беларускай зямлі. Ён стаў пэтам усёй шматнацыянальнай савецкай літаратуры. Мы схіляемся перад яго памяцю, вялікім талентам і яго народам, які даў савецкай літаратуры такога выдатнага паэта.

Затым выступіў народны паэт Беларусі П. Броўка. Ён гаворыць аб непарушнай дружбе паміж савецкімі народамі, аб плённым ульве вялікай рускай літаратуры на развіццё беларускай літаратуры.

Развіццё мітынг закончаны. Урну з прахам Янкі Купалы пераносяць на пастамент, абіты кумачовым аksamітам. Пад урачыстыя гукі жалобнай мелодыі яе беражліва падмаюць і нясуць да машыны сакратары праўлення Саюза пісьменнікаў СССР К. Федзін, А. Суркоў, Б. Кербабаеў, А. Лупан, народны паэт Беларусі П. Броўка і народны пісьменнік Беларусі К. Крапіва. Побач з урнай — вялікі вянок ад праўлення Саюза пісьменнікаў СССР. Машына крапаецца. Яе шлях ляжыць у сталіцу Беларускай ССР — Мінск.

— Янка Купала — гаворыць ён. — горача любіў сваю Радзіму, барацьбе за лепшую долю народа паэт прысвяціў увесь свой талент, усе свае творчыя сілы. Мара яго збылася. Беларускае народнае з усімі народамі вялікага Савецкага Саюза будзе камуністычнае грамадства. У сваіх цудоўных творах паэт апеў новага савецкага чалавека, яго велічыню справы, мудрасць Камуністычнай партыі Савецкага Саюза.

Ад імя ЦК КПБ і ўрада рэспублікі на мітынг выступіў намеснік Старшынні Савета Міністраў БССР І. Ф. Клімаў. Ён гаворыць:

— Сёння мы з вамі зноў перажываем сустрэчу з выдатным савецкім паэтам, песняром Беларускага народа Янкам Купалам. Імяна сустрэчу, бо пра Янку Купалу можна гаварыць толькі як пра жывога. Ён жыве сярод нас, змагаецца, радуецца разам з намі таму, якіх вышын дасягнула наша сацыялістычная Айчына.

Яго цудоўная, непаўторная паэзія, як мудры настаўнік і верны дарадчык, ідзе разам з намі, патхняе і акрыляе цяперашняе пакаленне на велічныя справы. Паэзія Янкі Купалы, як і паэзія Якуба Коласа, стала горадасцю савецкага народа, залатой старонкай у скарбніцы сусветнай літаратуры. Яна была і заўсёды будзе сучаснай, таму што нясе неўміручыя ідэі дружбы паміж народамі, гуманізм, любоў да людзей, да міру, шчасця і свабоды.

Увесь агонь сваёй душы, увесь свой талент пясняр аддаў народу, партыі, Радзіме. Кожны яго радок, кожнае слова з'яўляецца выдатным узорам патрыятызму, высокага грамадзянскага абавязку.

— Янка Купала — гаворыць па-

эт Максім Танк. — быў буравеснікам, які заклікаў свой народ да барацьбы за лепшую будучыню. Ён горача вітаў сонца Кастрычніцкай рэвалюцыі, быў сейбітам песьні дружбы на нашай свабоднай зямлі. Паэт быў неразлучным з народам. Яго патхняе позірк бачыў не толькі сённяшні дзень, але і цудоўную будучыню, азароную святлом камунізму.

Мітынг закончаны. Народны пісьменнік Беларусі Кандрат Крапіва і сакратар Мінскага гаркома партыі А. Ц. Караткевіч устаўляюць урну з прахам Янкі Купалы ў нішу. Мелодыя жалобнага марша змяняецца велічнымі гукамі дзяржаўных гімнаў Савецкага Саюза і Беларускай ССР. На магіль ускладаюцца вянкi ад ЦК КПБ, Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР і Савета Міністраў БССР, ад Саюзаў пісьменнікаў СССР і БССР, ад Мінскага абкома КПБ і аблвыканкома, ад творчых калектываў, калектываў прадпрыемстваў, устаноў і навучальных устаноў Мінска.

Вялікі аб'ём работ трэба выканаць сёлета рачнікам Барысўскай прыстані Верхне-Дняпроўскага рачнога параходства. Яны перавязваюць вялікую колькасць пажаўнага, перабуксіруюць для дэ-вапрацоўчых прадпрыемстваў Бабруйска і Барысава 100 тысяч кубаметраў лесу.

Адным з лепшых на прыстані лічыцца экіпаж буксірнага цеплахода, які ўзначальвае капітан Леанід Аскерка. Ужо тры гады ён носіць ганаровае званне калектыву камуністычнай працы.

На здымку: Леанід Аскерка (злева) і яго першы памочнік Віктар Вайцяховіч.

Выступае Максім Танк...

У вёсках

Двухпавярховыя дамы

Усё больш будуюцца цагляныя дамы ў саўгасе «Радзіма» Валожынскага раёна. Цэлая вуліца ўтвараецца з іх у вёсцы Старынікі. Тут атрымалі кватэры многія сем'і рабочых 2-га аддзялення. У гэтым месяцы будаўнікі ўвадуць у эксплуатацыю яшчэ адзін двухпавярховы дом.

Новыя кватэры маюць усе выгоды. Яны добра спланаваны. На ніжніх паверхах размяшчаюцца кухні і сталовыя, на другіх жылыя пакоі.

Па такім жа праекце будуюцца двухпавярховыя шматкватэрныя дома ў вёсцы Казарэзы.

На будаўніцтве дамоў у саўгасе працуе спецыяльная брыгада. Ёю кіруе вопытны майстар Мікалай Курчэўскі.

Г. ЛЯХ.

Гэтага ніхто не забудзе

ДА 3 ЛІПЕНЯ 1962 ГОДА

На высокім правым беразе Шчыры, у акаймаванні сасновага лесу, стаіць вёска Вялікая Воля Дзятлаўскага раёна. Мясцовыя жыхары, пазбаўленыя добрай зямлі, з даўніх часоў займаліся распрацоўкай і сплавам лесу. Доўгія плыты, якія вязаліся тут жа, каля вёскі, сплаўляліся Шчырай, затым прыгажунюм Нёманам аж да самага Балтыйскага мора.

З пакалення ў пакаленне перадаваліся апавяданні старых аб гаротнай нядолі, аб цяжкім жыцці пры царызме, пры ўладзе польскіх паноў. Але тое, што напаткала вёску ў гады гітлераўскай акупацыі, увойдзе ў гісторыю, як самая чорная старонка.

Светлае жыццё, якое залатым промнем бліснула ў перыяд вызвалення Заходняй Беларусі Савецкай Арміяй, згасла, як толькі прыйшлі нямецка-фашысцкія захопнікі.

1942 год. Мацнее партызанскі рух. Немцы не маюць сіл справіцца з ім, помешчаць мірнаму насельніцтву. У той год страшэнная трагедыя абрушылася і на Вялікую Волю.

— З самага ранку, — расказвае пажылы калгаснік Іван Іосіфавіч Павачка, — вёску акружылі немцы. У кожную хату ўвайшло па некалькі эсэсаўцаў. Прыкладамі і штыхамі яны сталі ўсіх выганяць на вуліцу. Не шкадавалі ні старых, ні малых. Хоць была зіма, холад, на двор выгналі хворага 65-гадовага дзеда Мікалая Пузача. Без шапкі, босага, вя-

пад рукі родныя 60-гадовага селяніна Іосіфа Шалеснага. Жанчыны неслі маленькіх дзяцей, каля іх ішлі малалеткі, падлеткі, якія плакалі ад жаху і холаду. Падвялі пад вялікую выемку, дзе бралі пясок на будаўніцтва маста. Скамандавалі ўсім легчы радамі.

Кроў стыне ў жылах, калі калгаснік Іван Павачка, які выпадкова застаўся жывым, расказвае аб дзікай расправе над невінаватымі ахвярамі. На мёрзлым заснежаным пяску ляжалі дзеці, жанчыны, падлеткі, старыя. У гэты час застракаталі кулямёты.

— Здавалася, — працягвае расказваць Іван Павачка, — неба разрывалася ад крыку і плачу дзяцей, ад стогнаў жанчын і мужчын. Разрыўная куля ўдарыла мяне па пальцах, другая папала ў нагу. Але я быў жывы і бачыў і чуў, як каля мяне ў страшэнных мукх каналі людзі. На руках у мяне памёр сямігадовы сын Міша, а каля маёй жонкі, Спепанды Пятроўны, — трохгадовая дачка Ніна. Куля трапіла ёй у галоўку, у жонку трапіла некалькі куляў. Сын ляжаў на маіх руках, і з яго разбітай галавы лілася на мяне гарачая кроў.

Калі стогны суняліся, фашысты прайшлі і правярылі, хто застаўся ў жывых. Яны білі цяжкімі ботамі па галовах, некаторых дастрэльвалі. Мяне таксама адзін вырадак моцна

стукнуў абцасам па галаве. Прышоў я да памяці толькі тады, калі нас пачалі закупаць. Я ўжо пачаў задыхацца, аблівацца потам, але неяк сабраўся з сіламі і крыху прыўзняўся. На мяне дыхнула паветра. Толькі калі сцімнела, я падняўся і папоўз у лес. Пасля я даведаўся, што ў гэтай яме ад рук людзедаў загінула 155 чалавек.

А што ж было з іншымі вялікавольцамі? У гэты час другую групу ў колькасці 145 чалавек пагналі ў лес, за паўкіламетра ад вёскі. Іх выводзілі па 12 чалавек і расстрэльвалі ў лясным гушчары. Перад тым, як гэта зрабіць, іх ставілі на калені, фатаграфавалі, нібы партызан. Расказваюць, што пасля ў фашысцкіх газетах змяшчаліся гэтыя здымкі, а расправа рэкламіравалася, як вялікая перамога над партызанамі.

Як ні стараліся ўтаіць крывавае сляды гітлераўцы, але засталіся жывыя сведкі гэтай страшэннай бойні. Выжыў селянін Барыс Стырнік, выжыў 12-гадовы юнак Аляксей Ламака.

300 жыхароў вёскі — жанчыны, мужчын, падлеткаў, бездапаможных старых і грудных дзяцей было загублена за некалькі гадзін. Над вёскай узняўся вялікі пажар, яна была знішчана разам з людзьмі.

Мы гутарым з вялікавольцамі, з тымі, хто выпадкова за-

стаўся ў жывых, з тымі, хто вярнуўся з франтоў Айчынай вайны.

— Мы чулі, — гаворыць Іван Павачка, — што да гэтага часу ў Заходняй Германіі жывуць вылюдкі, якія забіралі нашых людзей, якія руйнавалі нашы гарады і вёскі.

— Няхай ведаюць тыя, у каго рукі ў крыві нашых людзей, — з гневам значае дэмабілізаваны воін Аляксей Ламака, — што ніхто і ніколі не забудзе злачынстваў фашыстаў і іх памагатах.

Страшная трагедыя напаткала вёску Вялікая Воля. Але жыве яна. Сярод вечназалежных соннаў вырастаюць новыя дамы, зноў бегаюць дзеці ў школу, кожны дзень на працу ў калгас «Беларусь» ідуць дзясцікі калгаснікаў. А на высокім беразе Шчыры зноў ляжаць вялікія штабелі гладкага бярвення. Доўгія плыты дзень пры дні плывуць па прыгажуні Шчыры да Нёмана, а там да самага Балтыйскага мора. Толькі высокі помнік — жанчына ў слязах, — які стаіць над берагам ракі, нагадвае аб жудасных гадах нямецкай акупацыі. Штогод 3 ліпеня — у дзень вызвалення сталіцы Савецкай Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў — тут адбываюцца мітынгі. Народ свята ўшаноўвае памяць загінуўшых, народ праклінае тых, хто рыхтуе вайну супраць свабодалюбівых народаў.

І. СТАНІШЭўСКІ.

Перадавала кецельшчыца Віцебскай панчошна-трыкатажнай фабрыкі «НІМ» Зоя Гаеўская.

Рэпартаж ПРАЗ ПЯЦЬДЗЕСЯТ ГОД

Шмат шляхоў ёсць у жыцці. Але самы дарагі і блізкі сэрцу той, што вядзе чалавека на Радзіму.

... Гэтыя людзі пакінулі родную зямлю пяцьдзсят і больш год назад. Вялі іх за акіян голад, галечка, цяжкае становішча, з якога не было ніякага выйсця. І яны, даверыўшыся красамоўным прапагандыстам, паехалі ў далёкую Амерыку шукаць шчасця.

Прайшлі дзесцігоддзі. Але ніякі час не ў сілах прымусіць чалавека забыцца пра зямлю сваіх бацькоў. Іх вядуць сюды сэрцы, пачуццё любві да бацькаўшчыны. Мінскі аэрапорт. Паветраны лайнер турывстаў-амерыканцаў беларускага паходжання. І вось пер-

шыя хвіліны радаснай, незабытай сустрэчы з блізкімі і роднымі і сваякамі. Сустрэча праз паўстагоддзя!

75-гадовы Андрэй Літвін паехаў у Амерыку ў красавіку 1912 года. І вось праз паўстагоддзя ён з неперадаваемым хваляваннем сыходзіць з самалёта на родную зямлю і адразу трапляе ў абдымкі сястры Марфы і брата Пятра, якія прыехалі сустракаць яго з Любчанскага раёна Гродзенскай вобласці.

Сустрэчы і сустрэчы. Слёзы і радасць.

Кіраўнік дэлегацыі амерыканскіх турыстаў Аляксандра Яўгенаўна Шыраева дае кароткае інтэрв'ю:

— Наша група прыехала са Злучаных Штатаў, з Нью-Йорка. Гэта старыя людзі, якія пакінулі радзіму вельмі даўно—з 1907—1912 гадоў. Колькі сёння радасці ў гэтым аэрапорце, колькі шчасця! Многія пазнаюць сваіх родных, многія робяць гэта ўжо з цяжкасцю—вельмі многа часу прайшло...

Усе мы даўно ўжо імкнуліся прыехаць на Радзіму, убачыць родныя мясціны, узяць з сабою, у Злучаных Штаты, жменьку роднай зямлі, каб да самай смерці яна сагрвала сэрцы старых людзей.

★
НА ЗДЫМКАХ: першыя сустрэчы на роднай зямлі.

Спорт

РЭКОРД АЛЯКСЕЯ БАЛТОЎСКАГА

Пяты раз у Маскве праходзілі спаборніцтвы лёгкаатлетаў на прыз братаў Знаменскіх. Галоўныя прызы разыгрываліся ў бегу на дыстанцыях 1500, 5000 і 10000 метраў.

Як на спаборніцтвах выступалі беларускія спартсмены? Выдатны вынік у кіданні молата паказаў Аляксей Балтоўскі—68 метраў 17 сантыметраў. Гэта новы рэкорд БССР і трэці вынік у свеце ў гэтым сезоне.

Марыя Іткіна была другой у бегу на 100 і 200 метраў. На стометравой дыстанцыі яна прайграла ленинградскай спартсменцы Галіне Паповай, на двухсотметравой—Ханне Лоры Рэнке з Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі. На гэтай дыстанцыі другая беларуская спартсменка Ларыса Барабіна заняла шостае месца.

У трайным скачку Уладзімір Гарэаў заняў другое месца з вынікам 16 метраў 45 сантыметраў, прайграўшы пераможцу Федасеву толькі тры сантыметры.

Барыс Храловіч заняў трэцяе месца ў спартывунаў хадзьбе на 20 кіламетраў—1 гадзіна 29 мінут 3 секунды.

ПЕРАМОТ ЦІГРАН ПЕТРАСЯН

Апошні рашаючы тур спаборніцтваў прэтэндэнтаў на матч з чэмпіёнам свету М. Бацвінкікам, які праходзіў на востраве Кіюрасо, закончан. Першае месца заняў савецкі гросмайстар Цігран Петрасян.

Пераможцу трыццаць тры гады. У турнірах прэтэндэнтаў ён гуляў чацвёрты раз. Двойчы займаў трэцяе месца і вось цяпер стаў першым. Цяперашні турнір Петрасян правёў роўна, набраўшы 17,5 ачка з 27 магчымых. У яго восем перамог і дзевятнаццаць нічыяў. Ён адзіны ўдзельнік, які не прайграў ніводнай партыі.

Вясной будучага года Петрасян будзе гуляць у матчы з Бацвінкікам.

Другое месца трэці раз запар заняў Пауль Керас (СССР).

На трэцяе месца выйшаў таксама савецкі гросмайстар Яфім Гелер.

Магутнасць заводу павялічыцца у тры разы

ПОЛАЦК. Заканчваецца будаўніцтва другой чаргі заводу шкловалакна.

З уводам у эксплуатацыю другой чаргі магутнасць заводу ўзрастае ў тры з лішнім разы. Тут будзе наладжана афарбоўванне ў розныя колеры тканіны, прызначанай для бытавых мэт, а таксама намячаванне арганізацыя выпуск ліставага шклопластыку розных колераў.

Вучацца бацька і сын

У сям'і старшага дыспетчара Мазырскага порта Пхоў Міхайла Вішнеўскага двайная радасць: ён і яго сын Іван, слесар плаўмайстэрня, паспяхова скончылі мазырскую сярэднюю школу рабочай моладзі і атрымалі атэстаты сталасці. І бацька і сын намяцілі свае новыя рубяжы. Іван марыць стаць інжынерам; ён паступае ў Беларускае політэхнічнае інстытут, а бацька хоча павысіць веды па сваёй спецыяльнасці. Ён вырашыў скончыць эксплуатацыйнае аддзяленне Кіеўскага рачнога тэхнікума. Вішнеўскія ўпэўнены, што іх мары здзейсяцца.

Я. ШПІТАЛЬНІК.

Пяты інстытут на цаліне

ЦАЛІНАГРАД. Тут створаны педагагічны інстытут. Гэта пятая вышэйшая навучальная ўстанова ў Цалінным краі. На першых курсах вочнага і завочнага аддзялення ў гэтым годзе будуць займацца 375 чалавек. Пачаўся прыём заяў.

Таленавітая творчасць народнага ўмельца

У горадзе Івянцы жыве і працуе таленавіты народны ўмелец Апалінары Фларыявіч Пупко—мастак, скульптар, рэзчык па дрэву. Яго работы вядомы далёка за межамі Брэстчыны.

А. Пупко адлюстроўвае і сённяшняю стваральную працу савецкіх людзей, і нядаўнюю гераічную барацьбу іх у час Вялікай Айчыннай вайны. Ён стварае вобразы рэвалюцыйных правадыроў нашага народа (М. Фрунзе, Ф. Дзяржынскі), выдатных пісьменнікаў (А. Міцкевіч, В. Дунін-Марцінкевіч), фальклорных герояў (Несцер-

ка). Самабытныя творы таленавітага майстра зроблены з любоўю і веданнем справы.

На здымках:

1. А. Пупко за работай.
 2. Партрэт В. Дуніна-Марцінкевіча.
 3. «Маленькі разведчык» (гіпс).
 4. «Мамы няма» (гіпс).
- Фота і тэкст А. ЗАХАРЭНкі.

ДЛЯ ЗАХОДНЯЯ ЕУРОПЫ

Слухайце штодзённа нашы радыёперадачы па сярэднеэўрапейскаму часу на сярэдняй хвалі 227 метраў (ці 1322 кілагерцы) з 6 да 7 гадзін, з 16.00 да 17.00 і з 21.00 да 21.30;

на каротнай хвалі 30,83 метра (ці 9730 кілагерцаў) з 6 да 7 гадзін.

Па нядзелях: на хвалях 30,83 метра і 227 метраў з 8 да 9 гадзін і з 10 да 13 гадзін.

НА БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ

Па серадах—ад 21 гадзіны 30 мінут па Грынвічу, або ад 22 гадзін 30 мінут па сярэднеэўрапейскаму часу на хвалі 31 метр ці 9520 кілагерцаў і на хвалі 41 метр ці 7380 кілагерцаў;

па нядзелях—ад 7 гадзін раніцы па Грынвічу, або ад 8 гадзін раніцы па сярэднеэўрапейскаму часу на хвалях 30,83 метра і 227 метраў.

ДЛЯ ЗША І КАНАДЫ

Слухайце штодзённа нашы радыёперадачы па нью-йоркскому часу з 19.30 да 20.30 на хвалях: 31,04 метра (ці 9665 кілагерцаў), 31,23 метра (ці 9605 кілагерцаў), 41,15 метра (ці 7290 кілагерцаў).

НА БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ

Па суботах—ад 20 гадзін да 20 гадзін 30 мінут па нью-йоркскому часу на кароткіх хвалях: 31,04 метра (ці 9665 кілагерцаў), 31,23 метра (ці 9605 кілагерцаў), 41,15 метра (ці 7290 кілагерцаў).

НАШ АДРАС

Мінск, Ленінскі праспект, 77. Дом друку. Для пісьмаў: Мінск, паштовае скрынка № 14.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛІГІЯ